

Jensen Education College AB  
mats.rosen@jenseneducation.se

2019-05-28  
Dnr 400-2018:7752

# Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av undervisning i svenska som andraspråk i årskurs 7-9 vid Jensen grundskola Örebro med Jensen Education College AB som huvudman

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningen i svenska som andraspråk i årskurs 7-9. Granskningen genomförs i 30 skolor och i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Jensen Grundskola Örebro valdes särskilt att granskas som en av två skolor med hög andel elever med utländsk bakgrund samtidigt som inga eller endast ett fåtal elever uppgavs läsa svenska som andraspråk. Granskningen av skolan omfattar därför endast frågeställning 2 nedan. Frågeställningarna för granskningen som helhet är:

1. I vilken utsträckning skapar rektor organisatoriska förutsättningar för att undervisningen i svenska som andraspråk ska bedrivas med god kvalitet?
2. I vilken utsträckning gör rektor en bedömning av god kvalitet avseende elevernas behov av svenska som andraspråk?
3. I vilken utsträckning genomförs undervisningen i svenska som andraspråk enligt kursplanen och med god kvalitet?
  - a) I vilken utsträckning täcker undervisningen kursplanens centrala innehåll?
  - b) I vilken utsträckning genomförs undervisningen på ett sådant sätt och på en sådan nivå att alla elever oberoende av könstillhörighet har möjlighet att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven i ämnet?
  - c) I vilken utsträckning genomförs undervisningen på ett sådant sätt att den ger alla elever oberoende av könstillhörighet rika möjligheter att kommunicera på svenska och uttrycka ett komplext innehåll utifrån sin kunskapsnivå?

Bedömningen för respektive område (frågeställning 1 och 2 samt underfrågorna 3a-3c) görs i tre nivåer - *hög utsträckning, i delar och låg utsträckning* - utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier för granskningen. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i delar kan Skolinspektionen rekommendera att ett utvecklingsarbete behöver inledas. En skriftlig redovisning av åtgärder och resultat begärs i så fall av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning inom hela det granskade området kan Skolinspektionen lämna framåtsyftande kommentarer som stöd för skolans arbete med att ytterligare utveckla verksamheten. Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande.

Skolinspektionen besökte Jensen grundskola Örebro den 11 april 2019. Besöket genomfördes av utredarna Hanna Antonsson och Rut Hård af Segerstad. Lärare som undervisar i ämnet samt rektorn intervjuades vid besöket. Dessutom har dokumentstudier genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/SVA/>

## Beslut

---

### 2. Rektors bedömning av elevers behov av svenska som andraspråk

Skolinspektionen bedömer att rektorn endast i delar gör en bedömning av god kvalitet av elevers behov av svenska som andraspråk. Rektorn behöver därför inleda ett utvecklingsarbete för att säkerställa att det görs en bedömning av god kvalitet av elevers behov av att läsa svenska som andraspråk.

## Skolinspektionens bedömningar

---

### 2. Rektors bedömning av elevers behov av svenska som andraspråk

Författningsstöd  
2 kap. 10 § skollagen  
5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen  
Lgr 11, 5 Kursplaner

*Här bedöms i vilken utsträckning rektorn gör en bedömning av god kvalitet avseende elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk.*

#### Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i delar gör en bedömning av god kvalitet avseende elevers behov av svenska som andraspråk. Skälen till bedömningen är att rektorn beslutar om en elev ska läsa ämnet. Det saknas dock en systematik i kartläggning och bedömning av vilka elever som är i behov av att läsa ämnet. Vid behovsbedömningen används inte heller etablerade metoder och verktyg.

#### **Bedömning av elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk**

Skolan saknar rutiner och riktlinjer för hur kartläggningar och bedömningar av elevers behov av svenska som andraspråk ska göras på skolan. När elever har kommit till skolan med ett tidigare beslut om att läsa svenska som andraspråk har rektorn utgått från det tidigare beslutet och eleverna fortsätter att läsa svenska som andraspråk. Det är emellertid inte alltid skolan känner till om eleverna tidigare läst svenska som andraspråk när de börjar på skolan. Skolan frågar alltid elever och vårdnadshavare men det är inte säkert att de har kännedom om det. Skolledning och lärare uppger dock att då det är en liten skolenhet kan de snabbt utreda elevers behov och om det behövs fatta beslut om att en elev ska läsa svenska som andraspråk.

Skolan testar alla elevers språkliga nivå kontinuerligt. Resultatet av dessa tester kan enligt skolledningen sedan leda till att en elev bedöms ha behov av undervisning i svenska som andraspråk. En pedagogisk samordnare genomför tillsammans med lärarna språktester på alla elever. När till exempel eleverna kommer till skolan i årskurs 7 kartläggs de med hjälp av diagnostiska material för att analysera elevers läs- och skrivförmåga och ett material för att uppmärksamma elever som har dyslexi. Skolan gör också en analys av samtliga elevers resultat i samband med terminsbetyg och elevhälsoteamet gör sedan en djupare analys av de elever som inte fått ett godkänt betyg. Skolledningen menar att språktesterna kan indikera andra svårigheter för en elev och elevhälsoteamet går sedan

vidare och analyserar det samlade materialet för att se om eleven har behov av att läsa svenska som andraspråk.

När den pedagogiska samordnaren bedömt att en elev är i behov av att läsa svenska som andraspråk fattar rektorn beslut om detta. Både lärare och rektorn har en dialog med elever och vårdnadshavare för att informera om vad det betyder att läsa svenska som andraspråk.

Varken skolläring eller lärare har uppmärksammat om det skulle finnas skillnader mellan hur flickor och pojkar bedöms vara i behov av att läsa ämnet utan det finns individuella förklaringar.

### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att det görs en bedömning av god kvalitet av elevers behov av att läsa svenska som andraspråk.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver säkerställa att det görs en bedömning av god kvalitet avseende elevers behov av att läsa ämnet genom att använda etablerade metoder för bedömning samt involvera lärarna mer i den bedömningen.

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för de elever som är i behov av sådan undervisning och ersätter då undervisning i svenska.

### **Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tar fram rutiner för hur och när behovsbedömningar ska göras och att dessa görs utifrån beprövade metoder.**

Den pedagogiska samordnaren, tillika elevhälsoteamsansvarig, uppger att de gör mycket kartläggningar på helklassnivå under höstterminen. Testerna utgörs av diagnostiska material för att analysera elevers läs- och skrivförmåga samt ett material för att uppmärksamma elever som har dyslexi. Vid vårterminens start analyserar också rektor och lärare tillsammans elever som har låga resultat i ämnet svenska och då kan de gå vidare med ytterligare tester. Den pedagogiska samordnaren tar tillsammans med specialpedagogen eller läraren reda på vad resultaten av dessa tester kan bero på. Har eleven till exempel svårt att ljuda ord så kan de se var problemet ligger. Den pedagogiska samordnaren ger exempel på när de gjort kartläggningar och upptäckt dyslexi.

Det finns på skolan kompetens och erfarenhet av att arbeta med flerspråkiga elever och av undervisningen i ämnet. Därmed finns det också kunskap om hur elever som kan vara i behov av att läsa svenska som andraspråk skriver och vilka ord och språkliga strukturer som kan ställa till problem i matematik samt vilka signaler som en lärare ska vara uppmärksam på. Läraren menar att det alltid kan finnas frågetecken kring vad som bäst gynnar en elev och då är elevens bakgrund viktig att utreda. Det arbetssättet behöver utvecklas på skolan menar läraren och de har även diskuterat om att arbeta språkutvecklande i alla ämnen.

Av skolförfattningarna framgår det inte hur länge en elev ska följa kursplanen i svenska som andraspråk, eller på vilka grunder man kan avgöra om en elev ska läsa mnet svenska som andraspråk byta till ämnet svenska. Det som avgör är formuleringen ”om det behövs”. Det innebär att rektorn behöver ta reda på om eleven gagnas bäst av att följa kursplanen i svenska som andraspråk eller inte. Det finns inget svar i regleringen hur man tar reda på det. Enligt Nationellt centrum för svenska som andraspråk behöver en kvalitativ bedömning av elevens hela språk göras, till exempel genom en performansanalys. Den som oftast har kompetens att göra denna bedömning är den

utbildade läraren i svenska som andraspråk. Bedömningen kan göras med hjälp av vardagliga observationer, språkutvecklingsanalyser samt olika kartläggnings- och diagnostiska material.

De verktyg och metoder som skolan använder är inte anpassade för att bedöma om en elev gagnas av att läsa svenska som andraspråk. Skolverket har tagit fram sådana, exempelvis Bygga svenska. Det är också viktigt att skolan använder den kompetens som finns på skolan vid bedömningen av vilka elever som är i behov av att läsa svenska som andraspråk.

## Uppföljning

---

Huvudmannen ska senast den 30 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till [skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se](mailto:skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:7752) i de handlingar som sänds in.

**På Skolinspektionens vägnar**

**X** Sofia Lindstrand

---

Beslutsfattare  
Signerat av: Sofia Lindstrand

**X** Hanna Antonsson

---

Föredragande  
Signerat av: Hanna Antonsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Rut Hård af Segerstad och HG Arvidsson medverkat.

## Bilaga: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

---

Jensen Örebro är en fristående skola belägen i Örebro kommun med Jensen Education College AB som huvudman. Skolan har verksamhet för årskurs 6-9 och har totalt 156 elever i årskurs 7-9. Av skolans elever har 46 procent utländsk bakgrund. När urvalet av skolor gjordes till granskningen under höstterminen 2018 läste två elever svenska som andraspråk på skolan. Under höstterminen uppmärksammades ytterligare åtta i elever vara i behov av att läsa svenska som andraspråk vilket innebär att totalt 10 elever sedan vårterminen 2019 läser ämnet. Det finns ingen förberedelseklass och eleverna läser inte inom ramen för prioriterad timplan. Eleverna läser svenska som andraspråk tillsammans med elever som läser svenska i samlad klass. Det finns inga nivågrupperingar av undervisningen.

En lärare är behörig och legitimerad för SVA årskurs 7-9. Två lärare har behörighet i ämnet till årskurs 6 och en lärare har behörighet i svenska till årskurs 9.